МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ІСТОРИКІВ ПРАВА

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

Інститут держави і права імені В. М. Корецького

Комісія історії українського права при Президії НАН України

ПРОГРАМА

Міжнародної наукової конференції

Територіальна цілісність держави як складник національної безпеки: *до 35-річчя Декларації про державний суверенітет України*

11–12 липня 2025 року

Київ

2025

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Співголова оргкомітету – *Скрипнюк Олександр Васильович*, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, віцепрезидент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік (дійсний член) НАПрН України, заслужений юрист України.

Співголова оргкомітету – *Ярмиш Олександр Назарович*, президент Міжнародної асоціації істориків права, професор кафедри теорії та історії держави і права Національної академії Служби безпеки України (м. Київ), доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України.

Перший заступник голови оргкомітету – керівник робочої групи з підготовки конференції – *Усенко Ігор Борисович*, перший віцепрезидент Міжнародної асоціації істориків права, завідувач відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України.

Заступник голови оргкомітету – *Крусян Анжеліка Романівна*, вчений секретар Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України

Вчений секретар оргкомітету – *Ромінський Євген Вікторович*, науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України.

Члени оргкомітету:

Бойко Ігор Йосипович, завідувач кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор юридичних наук, професор;

Бондарук Тетяна Іванівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Дамірлі Мехман А., завідувач кафедри філософії права Близькосхідного університету (Нікосія, Північний Кіпр), доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права;

Зайцев Леонід Олександрович, пенсіонер Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент;

Іванова Анастасія Юріївна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, вчений секретар Комісії історії українського права при Президії НАН України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Кириченко Володимир Євгенійович, професор кафедри теорії та історії держави та права Харківського національного університету внутрішніх справ, учений секретар Міжнародної асоціації істориків права, доктор юридичних наук, професор;

Крестовська Наталя Миколаївна, завідувач кафедри морського права Національного університету «Одеська морська академія», доктор юридичних наук, професор;

Музика Ірина Володимирівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, доцент;

Сокальська Олена Володимирівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, доцент;

Самойленко Олена Олександрівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник;

Худояр Леся Вікторівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук.

Трансляцію і відеозапис конференції забезпечує Інститут держави і права імені В. М. Корецького (Топонар О. І., Бондарук В. О.).

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

1. Декларація про державний суверенітет України: погляд крізь десятиріччя.

2. Територіальна цілісність, територіальна недоторканність та національна безпека держави: співвідношення понять.

3. Елементи національної безпеки.

4. Територіальна цілісність як фундаментальний національний інтерес України.

5. Територіальна цілісність держави в праві та юридичній думці.

6. Державна політика захисту територіальної цілісності.

7. Виклики та загрози територіальній цілісності та її порушення.

8. Правова основа та історичний досвід протидії зазіханням на територіальну цілісність України.

9. Шляхи та засоби відновлення територіальної цілісності.

10. Національна безпека у правовому вимірі: історія і сучасність.

11. Історико-правові уроки протидії іноземній агресії.

Формулювання питань є орієнтовними та в межах заявлених напрямів не обмежують творчої свободи учасників.

Конференція організована в рамках НДР Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України «Принцип територіальної цілісності держави в українській правовій думці та конституційній практиці: історико-правовий аспект» (I кв. 2024 р. – IV кв. 2026 р.).

РЕГЛАМЕНТ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 липня, п’ятниця

9.30 – **10.00**	Реєстрація присутніх за адресою: м. Київ, вулиця Трьохсвятительська, 4, 2 поверх та під’єднання он-лайн учасників до конференції за посиланням: [redacted]
Ідентифікатор конференції: [redacted]	Код доступу: [redacted]
10.00 – 10.15	Відкриття конференцій, вітання від організаторів, початок технічного запису.
10.15 – 11.15	Панель 1. Декларація про державний суверенітет України: погляд крізь десятиріччя.
11.15 – 12.15	Панель 2. Теоретичні проблеми територіальної цілісності та недоторканності держави.
12.15	Фотографування учасників конференції.
12.15 – 12.45	Перерва на чай та каву.
12.45 – 14.45	Панель 3. Національна безпека у правовому вимірі: історія і сучасність.
14.45 – 15.15	Перерва на чай та каву.
15.15 – 16.30	Панель 4. Територіальні проблеми в юридичній теорії та практиці.

12 липня, субота

10.30 – **11.00** Під'єднання учасників до конференції за посиланням:

[redacted]

Ідентифікатор конференції: [redacted] Код доступу: [redacted]

11.00 – 12.30 Панель 5. Територіальні права та національна безпека в догмі права.

12.30 – 13.30 Перерва на обід.

13.30 – 15.30 Панель 6. Територіальна цілісність держави: історико-правові уроки.

15.30 – 16.00 Виступи поза програмою, наукова дискусія.

16.00 – 16.30 Підбиття підсумків, закриття конференції.

Рекомендована тривалість виступів:
Для наукових доповідей – до 10 хвилин.
Для виступів (один виступ від учасника) в обговоренні – до 3 хвилин**.**
Для запитань і відповідей на них – до 2 хвилин.

ПОРЯДОК ВИСТУПІВ

11 липня, п’ятниця

Відкриття конференції

Вступні та вітальні слова до учасників конференції

Скрипнюк Олександр Васильович, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, віцепрезидент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік (дійсний член) НАПрН України, заслужений юрист України.

Вітальне слово від Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України та Національної академії правових наук України

Ярмиш Олександр Назарович, президент Міжнародної асоціації істориків права, професор кафедри теорії та історії держави і права Національної академії Служби безпеки України (м. Київ), доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України.

Вітальне слово від Міжнародної асоціації істориків права

Панель 1. Декларація про державний суверенітет України: погляд крізь десятиріччя

10.15 – 11.15

Модератор: ***Крусян Анжеліка Романівна***

1. Куян Ірина Анатоліївна, провідний науковий співробітник відділу конституційного права та місцевого самоврядування Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, ORCID: 0000-0001-8233-2305

Ціннісний потенціал Декларації про державний суверенітет України для історії та сучасності

2. Дамірлі Мехман А., завідувач кафедри філософії права Близькосхідного університету (Нікосія, Північний Кіпр), доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права, ORCID: 0000-0001-8205-2346

Концепт суверенітету в англо-американській і континентальній традиції (порівняльний аналіз)

3. Камінська Наталія Василівна, провідний науковий співробітник відділу міжнародного права та права Європейського Союзу Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0002-7239-8893

Конституційно-правова і політична природа Декларації 1990 року, її значущість для гарантування територіальної цілісності й непорушності державних кордонів, безпеки і стабілізації правопорядку

4. Усенко Ігор Борисович, завідувач відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ORCID: 0000-0002-6832-2933

Декларація про державний суверенітет України: погляд через 35 років

Панель 2. Теоретичні проблеми територіальної цілісності та недоторканності держави

11.15 – 12.15

Модератор: ***Усенко Ігор Борисович***

5. Крусян Анжеліка Романівна, вчений секретар Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ORCID: 0000-0001-6437-2864

Конституційний принцип цілісності та недоторканності території України: доктринально-правовий аналіз у контексті сучасних викликів

6. Савчин Михайло Васильович, директор НДІ порівняльного публічного права та міжнародного права Ужгородського національного університету, доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0002-9551-1203

Територіальна цілісність як конституційний принцип

7. Батанов Олександр Васильович, провідний науковий співробітник відділу конституційного права та місцевого самоврядування Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, ORCID: 0000-0002-0239-4539

Територія як конституційна цінність

8. Андрійко Ольга Федорівна, провідний науковий співробітник відділу проблем державного управління та адміністративного права, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, ORCID: 0000-0002-7507-3090

Цілі державного управління в сфері забезпечення територіальної цілісності держави

9. Кириченко Володимир Євгенійович, професор кафедри теорії та історії держави та права Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0002-5497-907X

«Територіальна цілісність» – основний міжнародно-правовий принцип, що потребує контексту

Фотографування учасників конференції

12.15

Перерва на чай і каву

12.15 – 12.45

Панель 3. Національна безпека у правовому вимірі: історія і сучасність

12.45 – 14.45

Модератор: ***Сокальська Олена Володимирівна***

10. Пархоменко Наталія Миколаївна, завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України, ORCID: 0000-0001-5892-7165

Чинники забезпечення національної безпеки: концептуалізація питання

11. Шмоткін Олексій Вікторович, професор кафедри теорії та історії держави і права Національної академії Служби безпеки України (м. Київ), доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ORCID: 0000-0003-2803-271X

Основні напрями розуміння національної безпеки

12. Бобровник Світлана Василівна, професор кафедри теорії та історії права та держави Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ORCID: 0000-0002-9225-8871

Теоретико-правові проблеми національної безпеки

13. Новицький Григорій Володимирович, головний науковий співробітник Науково-організаційного центру Національної академії Служби безпеки України (м. Київ), доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0002-3073-369X

Правові гарантії захисту території як об'єкта національної безпеки України

14. Ситник Олександер Миколайович, професор кафедри історії та археології Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, доктор історичних наук, професор, ORCID: 0000-0001-7743-8148

Сучасні методологічні підходи переосмислення національної безпеки: історіософсько-цивілізаційний аспект

15. Корж Ігор Федорович, заступник керівника наукового центру цифрової трансформації і права, Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України», доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, ORCID: 0000-0003-0446-5975

Цифрова безпека та деякі інші складові національної безпеки

16. Беззубов Дмитро Олександрович, провідний науковий співробітник відділу проблем державного управління та адміністративного права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0001-7183-5206

Національні інтереси як складова категорії національної безпеки

17. Кубальський Владислав Нарцизович, старший науковий співробітник відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0001-6127-5786

Національна безпека, державний суверенітет та територіальна цілісність як об'єкти кримінально-правової охорони в умовах збройної агресії Росії проти України

18. Коваль Андрій Федорович, помічник командира бригади з правової роботи-начальник юридичної служби, майор юстиції (*до мобілізації* – доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка), кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0003-2448-2756

Політичні та правові аспекти відповідальності посадових осіб за тимчасову втрату частини території України під час ведення воєнних (бойових) дій та національного спротиву російському міжнародному агресору

Перерва на чай і каву

14.45 – 15.15

Панель 4. Територіальні проблеми в юридичній теорії та практиці

15.15 – 16.30

Модератор: ***Бондарук Тетяна Іванівна***

19. Макарчук Володимир Степанович, професор кафедри теорії права та конституціоналізму Інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0001-5441-0468

«Територіальний конфлікт» Конституцій України та Російської Федерації в парадигмі сучасного міжнародного права

20. Бернадський Богдан Васильович, військовослужбовець Збройних сил України, доктор юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0003-2692-6824

Загрози територіальній цілісності держави

21. Рудий Назар Ярославович, учений секретар Вченої ради Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0001-7338-4867

Проблеми та перспективи застосування міжнародних гарантій незалежності та територіальної цілісності України

22. Цвєткова Юліанна Володимирівна, доцент кафедри теорії та історії права та держави Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0001-7557-7048

Територія держави та території етнорелігійних груп: фактори ризику чи перспективи для розвитку?

23. Бедрій Мар'ян Миронович, докторант кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0003-4021-1980

Чи обмежує державний кордон територіальну чинність правового звичаю?

24. Зайцев Леонід Олександрович, пенсіонер Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0002-9663-9057

Особливості нормативно-правового регулювання радянською Україною грошового обігу на контрольованій нею території (1917–1921 рр.)

12 липня, субота

(засідання online)

Панель 5. Територіальні права та національна безпека в догмі права

11.00 – 12.30

Модератор: ***Кириченко Володимир Євгенійович***

25. Крестовська Наталя Миколаївна, професор кафедри морського права, Національний університет «Одеська морська академія», доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0001-5562-8143

Історико-правові аспекти концепції «Greater State»

26. Сокальська Олена Володимирівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0001-8737-0829

Антропоморфізм в теорії території (на прикладі німецької історіографії XIX ст.)

27. Самойленко Олена Олександрівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, ORCID: 0000-0002-4624-5105

Поняття «національна безпека» у розумінні та термінологічному апараті правників XIX століття

28. Ковальова Світлана Григорівна, доцент кафедри історії і теорії держави і права Чорноморського Національного Університету імені Петра Могили, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0003-0468-1539

Концепт суверенітету в скандинавській правовій традиції

29. Зозуля Євген Вікторович, професор кафедри державно-правових дисциплін та безпеки життєдіяльності Криворізького факультету Донецького державного університету внутрішніх справ (м. Кропивницький), доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0002-8114-1133

Територіальна цілісність в державно-правовій думці представників української політичної еміграції

30. Іванова Анастасія Юріївна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, ORCID: 0000-0002-7344-4505

Евристичний потенціал національної (групової) та дозвільної (пермісивної) теорій територіальних прав для досліджень української державності початку XX століття

Перерва на обід

12.30 – 13.30

Панель 6. Територіальна цілісність держави: історико-правові уроки

13.30 – 16.00

Модератор: ***Іванова Анастасія Юріївна***

31. Гавриленко Олександр Анатолійович, професор кафедри міжнародного і європейського права юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0001-5554-4919

Правовий статус Гренландії: історія та сучасні виклики

32. Ромінський Євген Вікторович, науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, ORCID: 0000-0002-0897-0146

Врегулювання територіальних конфліктів за давньоруськими правовими актами

33. Кобилецький Микола Мар'янович, завідувач кафедри адміністративного та фінансового права Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0003-0365-8513

Руська Правда у наукових працях європейських дослідників

34. Бондарук Тетяна Іванівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, ORCID: 0000-0003-0566-9857

Унормування територіальних прав в Литовських статутах в контексті становлення принципу територіальної цілісності

35. Худояр Леся Вікторівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, ORCID: 0000-0003-2386-1869

Правовий режим території Правобережної та Лівобережної України першої чверті 18 століття

36. Музика Ірина Володимирівна, старший науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0002-8822-6156

Правовий режим території Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР)

37. Бойко Ігор Йосипович, завідувач кафедри історії держави, права та політико-правових учень Львівського національного університету імені Івана Франка, доктор юридичних наук, професор, ORCID: 0000-0002-6841-0271

Втрата територіальної цілісності як одна з причин поразки Західноукраїнської Народної Республіки

38. Окіпнюк Володимир Тарасович, доктор юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0002-1738-6478

Боротьба української політичної еміграції за відновлення суверенітету УНР наприкінці 1920-х на початку 1930-х років: історичний досвід та сучасність

39. Єрмоленко Ірина Михайлівна, завідувач кафедри теорії та історії держави і права Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ), кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0002-9440-0990

Перебування території Криму у складі різних державних утворень: історико-правовий аспект

40. Ярмиш Олександр Назарович, президент Міжнародної асоціації істориків права, професор кафедри теорії та історії держави і права Національної академії Служби безпеки України (м. Київ), доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України, ORCID: 0000-0002-4811-4520

Правові та організаційні заходи з інкорпорації Кримської області та міста Севастополя до територіального устрою Української РСР

41. Бірюков Володимир Іванович, начальник юридичного відділу Нотаріальної палати України, кандидат юридичних наук, доцент, ORCID: 0000-0001-9722-3224

До питання функціонування нотаріусів на тимчасово окупованих територіях

42. Бондарук Вадим Олегович, науковий співробітник відділу історико-правових досліджень Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, кандидат юридичних наук, ORCID: 0009–0006–5566–2708

Проблеми збереження архівної спадщини крізь призму національної єдності України

Загалом у конференції беруть участь 43 науковці:

осіб, удостоєних почесних звань	– 10
докторів наук і професорів	– 28
кандидатів наук, докторів філософії в галузі права і доцентів	– 14
здобувачів	– 1

Відповідальні за випуск (упорядники програми) – І. Б. Усенко, Є. В. Ромінський